

Hak temelli yeni Yaşlı Bakımı Yasası

Yeni Yaşlı Bakımı Yasası yaşlıların haklarını ön planda tutacaktır. Bu yasa, yaşlı bakımı hizmetlerinden yararlanan yaşlılara yönelik Statement of Rights'ı [Haklar Bildirgesi] da içermektedir. Bu bilgi notu söz konusu hakların sade bir dille özetlenmiş halidir.

Haklar Bildirgesi Hakkında

Avustralya Hükümeti, Avustralya'nın yaşlı bakımı yasalarını değiştiriyor. *Aged Care Act 2024* 'te [2024 Yaşlı Bakımı Yasası] (yeni Yasa) bir Haklar Bildirgesi bulunur. Bu beyan, Avustralya Hükümeti tarafından finanse edilen yaşlı bakımı hizmetlerine erişirken yaşlıların hangi haklara sahip olduğunu açıklar. Haklar Bildirgesi, 1 Kasım 2025'te mevcut Yaşlı Bakımı Hakları Sözleşmesi'nin yerini alacaktır.

Yeni Yasadaki Haklar Bildirgesinin tamamı bu bilgi formunun sonunda yer almaktadır.

Haklar Bildirgesi sizin için ne anlama geliyor

Haklar Bildirgesi, yaşlı bakımınızın merkezinde olmanızı sağlamaya yardımcı olacaktır.

Size verdiği haklar:

- Kendi hayatınız hakkında kendi kararlarınızı vermek
- Kararlarınızın sadece kabul edilmesini değil, aynı zamanda saygı görmesini sağlamak
- Karar vermenize yardımcı olacak bilgi ve desteği almak
- İsteklerinizi, ihtiyaçlarınızı ve tercihlerinizi belirtmek
- Güvende ve saygı duyulduğunuzu hissetmek
- Kültürünüze ve kimliğinize saygı duyulması
- Toplumunuzla iletişimde kalmak.

Bağımsızlık, seçim ve kontrol

Aşağıdaki konularda kendi kararlarınızı verme ve kontrol sahibi olma hakkına sahipsiniz:

- Finanse edilen hangi yaşlı bakım hizmetlerini kullandığınız
- Finanse edilen yaşlı bakımı hizmetlerine nasıl eriştiğiniz ve bunları kimin sağladığı
- Paranız ve eşyalarınız.

Gerektiğinde bu kararları almak için destek alma hakkınız vardır.

Ayrıca, bazı kişisel riskler olsa bile nasıl yaşayacağınızı seçme hakkınız vardır. Örneğin, sosyal hayatınız ve yakın ilişkilerinizle ilgili seçim yapabilirsiniz.

Adil erişim

Finanse edilen hangi yaşlı bakım hizmetlerine ihtiyacınız olduğunu öğrenmek için adil ve doğru bir değerlendirme hakkınız vardır.

Bu değerlendirme size uygun bir şekilde yapılmalıdır. Aşağıdakilere saygı duymalıdır:

- Kültürünüz ve geçmişiniz
- Kişisel deneyiminiz ve herhangi bir travmanız
- Bunama gibi bilişsel rahatsızlıklarınız.

Ayrıca, ihtiyacınız olduğunda ihtiyacınız olan türde bakımı alma hakkınız da vardır. Buna palyatif bakım ve yaşam sonu bakımı dahildir.

Güvenlik ve kalite

Size onur ve saygıyla davranan güvenli, kaliteli ve adil finanse edilen yaşlı bakımı hizmetlerine erişim hakkınız vardır.

Bu hak, aşağıdaki niteliklere sahip finanse edilen yaşlı bakım hizmetlerini kapsar:

- Kimliğinize, kültürünüze ve geçmişinize değer veren ve bunları destekleyen
- Travma dahil olmak üzere yaşam deneyiminize saygı duyan
- Erişilebilir olan ve ihtiyaçlarınıza uygun hizmet sunan
- Şiddet, istismar ve ihmale karşı güvenli olan

Ayrıca şu kişilerden finanse edilen yaşlı bakımı hizmeti alma hakkınız vardır:

- Uygun eğitim, beceri ve deneyime sahip personel
- Yaşlı bakımına ilişkin yasal tüm şartları yerine getiren sağlayıcılar.

Yaşlı bakımı hizmetlerine erişimde kendinizi güvende hissetmiyorsanız avukatlardan, sosyal hizmet uzmanlarından ve diğer uzmanlardan ücretsiz destek alabilirsiniz. Yaşlı istismarına karşı korunmaya ilişkin daha fazla bilgi edinmek için [Başsavcılık internet sitesini](#) ziyaret edin.

Gizliliğinize ve bilgilerinizin korunmasına saygı

Hizmet sağlayıcınız:

- Kişisel gizliliğinize saygı göstermelidir
- Sağlık durumunuz ve mali bilgileriniz gibi kişisel bilgilerinizi korumalıdır
- Bilgilerinizin bir savunucu veya avukat gibi bir başkasına ne zaman verileceğine sizin karar vermenize olanak tanınmalıdır.

Haklarınız ve yararlandığınız finanse edilen yaşlı bakımı hizmetleri hakkında kayıtlara ve bilgilere erişme hakkınız vardır. Buna, bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgiler dahildir.

İhtiyaçlarınıza uygun iletişim

Şu haklara sahipsiniz:

- Anlayabileceğiniz bir şekilde bilgi alma
- Geri bildirimde bulunma.

Tercih ettiğiniz dilde ve iletişim yönteminde konuşma hakkınız vardır. Bu, ihtiyaç duyduğunuzda tercüman veya iletişim destek araçlarını kullanmayı da kapsar.

Ayrıca, hizmet sağlayıcınız ve sizi destekleyen kişilerle sizin için uygun bir şekilde görüşme hakkınız vardır. Örneğin bu, size en uygun olan saatte görüşme anlamına gelebilir.

Sorunları hızlı ve adil bir şekilde gündeme getirme isteği

Finanse edilen yaşlı bakım hizmetinizle ilgili bir sorun yaşadığınızda şu haklara sahipsiniz:

- Hizmet sağlayıcınızdan destek alma
- Cezalandırılma veya korku duymadan şikayette bulunma
- Şikayetinize hızlı ve adil bir yanıt alma.

Destek ve insanlar ile toplulukla bağlantı kurma

Haklarınızı anlamak, karar vermek veya şikayette bulunmak için desteğe ihtiyaç duyabilirsiniz. Bu desteği bağımsız bir savunucudan veya sizin seçeceğiniz bir kişiden alma hakkınız vardır.

Savunucunuzla veya destekçinizle dilediğiniz zaman iletişim kurma hakkınız bulunmaktadır.

Hizmet sağlayıcıları, sizin için önemli olan kişilerin, örneğin; ailenizin, arkadaşlarınızın ve bakım verenlerinizin rolüne saygı göstermelidir.

Aşağıdakilerle bağlantıda kalma hakkınız vardır:

- Sizin için önemli olan kişilerle
- Eğlence ya da kültürel etkinliklere katılım yoluyla toplumunuzla
- Evcil hayvanlarınızla.

Aborjin ve Torres Boğazı Adalı halkları, kendi topluluklarıyla, topraklarıyla (Country) ve Ada Evleriyle bağlantılarını sürdürme hakkına sahiptir.

Haklarınızın korunduğundan nasıl emin olabilirsiniz

Hizmet sağlayıcınız Haklar Bildirgesini anlamalı ve buna uygun hareket etmelidir. Aksi takdirde Şikayet Komiserliğine başvurarak şikayette bulunabilirsiniz.

Şikayetinizi çevrim içi, telefonla veya mektupla iletebilirsiniz. Daha fazla bilgi için [Aged Care Quality and Safety Commission website'ını](#) [[Yaşlı Bakımı Kalite ve Güvenlik Komisyonu internet sitesini](#)] ziyaret edebilirsiniz.

Şikayette bulunmak veya bilgi edinmek için desteğe ihtiyacınız varsa 1800 700 600 numaralı telefondan Older Persons Advocacy Network (OPAN) [[Yaşlı Kişiler Savunuculuk Ağı'nı](#)] arayın.

Size yardımcı olması için OPAN'ın ücretsiz, bağımsız ve gizli avukatları vardır.

Yeni Yasa'dan Tam Haklar Bildirgesi

Aşağıda, yeni Yasa'nın 23. bölümünde yer alan Haklar Bildirgesi bulunmaktadır.

Bağımsızlık, özerklik, güçlendirme ve seçim özgürlüğü

(1) Birey aşağıdaki haklara sahiptir:

- (a) Bireyin yaşamını etkileyen konularda tercih yapma ve karar alma hakkı, özellikle:
 - (i) Erişim hakkı kazandığı finanse edilen yaşlı bakım hizmetleri;
 - (ii) Bu hizmetlerin kendisine nasıl, ne zaman ve kimin tarafından sunulacağı;
 - (iii) Kendi mali işleri ve kişisel eşyaları ile ilgili kararlar;
- (b) Bu kararları alırken (gerekli olduğunda) desteklenme ve alınan kararlara saygı gösterilmesi hakkı;
- (c) Yaşam kalitesi, sosyal yaşama katılım ve yakınlık ve cinsel ilişkiler gibi alanlarda kişisel riskler alma hakkı.

Eşit erişim

(2) Birey aşağıdaki konularda eşit erişim hakkına sahiptir:

- (a) Finanse edilen yaşlı bakım hizmetlerine duyduğu ihtiyacın değerlendirilmesi veya yeniden değerlendirilmesi; bu süreç:
 - (i) Kültürel açıdan güvenli, uygun; travma farkındalığına sahip ve iyileşme odaklı olmalı,
 - (ii) Bunama (demans) veya diğer bilişsel bozukluklarla yaşayan bireyler için erişilebilir ve uygun olmalıdır;
- (b) Gerektiğinde palyatif bakım ve yaşam sonu hakkına erişim hakkı.

Kaliteli ve güvenli finanse edilen yaşlı bakım hizmetleri

(3) Birey aşağıdaki haklara sahiptir:

- (a) Onur ve saygı çerçevesinde muamele görme hakkı;
- (b) Güvenli, adil, eşit ve ayrımcılıktan uzak bir şekilde hizmet alma hakkı;

- (c) Kimliğinin, kültürünün, inançlarının ve çeşitliliğinin değer görmesi ve desteklenmesi hakkı;
 - (d) Finanse edilen yaşlı bakım hizmetlerinin aşağıdaki şekilde sunulması hakkı:
 - (i) Kültürel açıdan güvenli, kültürel olarak uygun, travma farkındalığına sahip ve iyileşme odaklı bir yaklaşımla;
 - (ii) Erişilebilir bir biçimde;
 - (iii) Uygun niteliklere, becerilere ve deneyime sahip, kayıtlı sağlayıcı bünyesindeki yaşlı bakım çalışanları tarafından.
- (4) Birey aşağıdaki haklara sahiptir:
- (a) Her türlü şiddet, aşağılayıcı veya insanlık dışı muamele, istismar, ihmal, zorlama, kötüye kullanım veya cinsel istismardan korunma hakkı;
 - (b) Bu Kanun kapsamında kayıtlı sağlayıcılara getirilen yükümlülükler uygun bir biçimde kaliteli ve güvenli yaşlı bakım hizmeti alma hakkı.
- Not: Bölüm 3, Kısım 4, Bölüm 1, kısıtlayıcı uygulamaların kullanımı ve olayların yönetimiyle ilgili hükümler de dahil olmak üzere, kayıtlı sağlayıcılara getirilen koşulları düzenlemektedir.

Gizliliğe ve bilgiye saygı

- (5) Bireyin şu hakları vardır:
- (a) Kişisel gizliliğine saygı gösterilmesi;
 - (b) Kişisel bilgilerinin korunması.
- (6) Bireyin, bu bölüm kapsamındaki haklarıyla ilgili kayıtlar ve bilgiler ile finanse edilen yaşlı bakım hizmetlerine ve bu hizmetlerin maliyetlerine ilişkin bilgileri talep etme ve bu bilgilere erişme hakkı vardır.

Kişi merkezli iletişim ve misilleme korkusu olmaksızın sorunları gündeme getirme hakkı

- (7) Birey aşağıdaki haklara sahiptir:
- (a) Eriştiği yaşlı bakım hizmetleri hakkında anlayabileceği bir şekilde bilgilendirilmek;
 - (b) Eriştiği hizmetler hakkında görüş bildirmek ve sesinin duyulması.
- (8) Bireyin, gerektiğinde tercümanlara ve iletişim araçlarına erişimle, tercih ettiği dilde veya iletişim yönteminde kendini ifade etme hakkı vardır.
- (9) Birey aşağıdaki haklara sahiptir:
- (a) Finanse edilen yaşlı bakım hizmetlerinin alımında sorunlar ortaya çıktığında kayıtlı sağlayıcılardan açık iletişim ve destek almak;
 - (b) Kendisine sunulan hizmetlerle ilgili olarak misilleme korkusu olmadan erişilebilir bir mekanizma aracılığıyla şikayette bulunmak;
 - (c) Yaptığı şikayetlerin hızlı ve adil bir şekilde ele alınmasını sağlamak.

Savunucular, önemli kişiler ve sosyal bağlantılar

- (10) Bireyin, bu bölüm kapsamındaki haklarını kullanırken veya anlamaya çalışırken, görüşlerini ifade ederken, yaşamını etkileyen kararlar alırken ve şikayette bulunurken veya geri bildirimde bulunurken; bir savunucu veya kendi seçtiği kişi tarafından desteklenme hakkı vardır.
- (11) Bireyin kendisi için önemli olan kişilerin bakıcılar, ziyaretçiler ve gönüllüler dahil rollerinin kabul edilmesi ve bu rollere saygı gösterilmesi hakkı vardır.
- (12) Bireyin (istememesi halinde) aşağıdakilerle bağlantısını sürdürmek için fırsatlara ve desteğe erişme hakkı vardır:
 - (a) Bireyin yaşamındaki önemli kişiler ve evcil hayvanlar ile yaşadığı yerde aile üyeleri, arkadaşlar, gönüllüler veya diğer ziyaretçilerin güvenli ziyaretleri ile aile bireyleri ya da arkadaşlara yapılan ziyaretler aracılığıyla;
 - (b) Kendi topluluğuyla kamusal yaşam, eğlence, kültürel, manevi ve yaşam tarzına yönelik etkinliklere katılım yoluyla bağlantısını sürdürmek;
 - (c) Eğer birey bir Aborjin veya Torres Strait Adalı ise kendi topluluğu, toprağı ve Ada Evi ile bağlantıda kalmak.
- (13) Bireyin, istediği zaman kendi belirlediği kişiye veya uygun bir makam tarafından belirlenen kişiye erişme hakkı vardır.